

Nr 138.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionering av vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer; given Stockholms slott den 24 februari 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—12:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Rosén.

---

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet å Stockholms slott den 24 februari 1928.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Rosén anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga inkomna framställningar angående beredande av pension åt vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer samt anför därvid följande:

1:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 31 december 1927 har styresmannen för Carl Gustafs stads gevärsfaktori gjort framställning om beredande av pension åt skrivbiträdet vid gevärsfaktoret Johan Albert Lindqvist. *Ang. pension
åt skriv-
biträdet
J.A.Lindqvist.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lindqvist, som är född den 7 maj 1866, varit anställd vid gevärsfaktoriet sedan den 28 april 1890; att hans arbetsinkomst från gevärsfaktoriet under de senare åren i medeltal utgjort 4,080 kronor per år, inklusive dyrtidstillägg; att han på grund av åderförkalkning och sviter efter hjärnblödning för all framtid är oförmögen att bestrida sin tjänst; samt att han under sin tjänstetid sig utmärkt väl förhållit och ådagalagt god flit och arbetsskicklighet.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 2 januari 1928 anfört, att departementet ansåge billigt, att Lindqvist genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid, och ansåge departementet i fråga om storleken av den ifrågasatta pensionen, med hänsyn till Lindqvists långa och väl vitsordade tjänstgöring, sig böra föreslå ett grundbelopp av 900 kronor med därå belöpande tillägg. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Lindqvist en årlig pension under hans återstående livstid av 900 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då han avginge från sin anställning vid gevärsfaktoriet.

Statskontoret har den 12 januari 1928 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att då goda skäl syntes föreligga för att bereda Lindqvist pension av statsmedel samt det av arméförvaltningens artilleridepartement föreslagna »grundbeloppet» 900 kronor, motsvarande en nyreglerad pension å 1,344 kronor, icke kunde anses för högt tilltaget, hemställde statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Lindqvist finge från och med månaden näst efter den, vari avgång från befattningen vid gevärsfaktoriet ägde rum, under återstående livstiden åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till årligt belopp av 1,344 kronor.

Även jag finner mig böra tillstyrka, att Lindqvist på grund av sin långa och väl vitsordade tjänstgöring såsom skrivbiträde vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori kommer i åtnjutande av pension av statsmedel efter erhållet entledigande från sagda befattning. Det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet, 1,344 kronor, anser jag väl avvägt. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skrivbiträdet vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori Johan Albert Lindqvist må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid gevärsfaktoriet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,344 kronor.

2:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrivelse den 6 augusti 1927 har *chefen för arméns intendenturförråd å Karlsborg* gjort framställning om beredande av pension åt förrådsför-
mannen vid nämnda intendenturförråd Alfred Carlsson.

Ang. pension
åt förmannen
A. Carlsson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Carlsson, som är född den 2 januari 1867, alltsedan den 1 juni 1892 varit anställd såsom förrådsförman vid arméns intendenturförråd å Karlsborg, vilken anställning han fortfarande innehar; att han under de senare åren vid intendenturförrådet uppburit en avlöning, som uppgått till i medeltal omkring 3,000 kronor för år; att han på grund av sviter efter en under arbete ådragen kontusion å vänstra underbenet samt till följd av genom ålder nedsatta kroppskrafter är oförmögen att fullt fullgöra sitt arbete vid förrådet ävensom för framtiden oförmögen att försörja sig med eget arbete; samt att han städse fullgjort sina tjänstäligganden med omsorg och flit.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 december 1927 anført, att departementet ansåge det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Carlsson efter erhållet avsked från sin anställning vid intendenturförrådet å Karlsborg komme i åtnjutande av årligt understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av understödet åt Carlsson finge departementet erinra därom, att Kungl. Maj:t och riksdagen under de senare åren i allmänhet plägat bevilja pensioner å 800 å 1,000 kronor för år åt vid armén anställda arbetare, vilka intagit förmans ställning. Med hänsyn till att Carlssons anställningstid såsom förman i statens tjänst den 1 juli 1928 komme att omfatta en tid, överstigande 36 år, ansåge departementet, att en årlig pension av 1,000 kronor borde tillerkännas Carlsson. Till det sålunda åt Carlsson föreslagna årliga pensionsbeloppet torde böra läggas det pensionstillägg, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922, angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, ävensom de förhöjningar, som med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925, med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, belöpte å den ifrågavarande pensionen och pensionstillägget. På grund av vad sålunda anförts finge departementet hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Carlsson finge från och med den 1 juli 1928 under sin återstående livstid å allmänna indragningstaten uppbära årlig pension av angivna storlek.

Statskontoret har den 16 januari 1928 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att ämbetsverket i likhet med arméförvaltningens intendentsdepartement ansåge goda skäl föreligga för beredande av pension åt Carlsson, som varit vid arméns intendenturförråd anställd under 35 år. Vidkommande pensionsbeloppets storlek innefattade förslaget, att pensionen skulle, såsom oreglerad, beräknas för Carlsson till 1,000 kronor. Omräknad till nyreglerad skulle pensionen då

bliva 1,452 kronor; och då statskontoret icke funne något att erinra mot detta pensionsbelopp, finge statskontoret tillstyrka framställning till riksdagen om medgivande därtill, att Carlsson finge från och med månaden näst efter den, vari han entledigades från sin anställning, under återstående livstiden åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 1,452 kronor.

Jag biträder myndigheternas förslag om beredande av pension åt förmannen Carlsson. Då emellertid 1927 års riksdag beviljat ett flertal förmän med omkring 35 tjänstår pensioner till belopp av 1,260 kronor och sålunda bl. a. tillerkänt skräddarmästaren S. Karlsson, vilken alltsedan år 1890 varit anställd såsom förman vid Livregementets husarers skrädderiverkstad, nämnda pensionsbelopp, torde jämväl i nu förevarande fall pensionen böra bestämmas till 1,260 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förmannen vid arméns intendenturförråd å Karlsborg Alfred Carlsson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid intendenturförrådet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,260 kronor.

3:o.

Ang. pension åt verkstadsföreståndaren A. Pettersson. Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrivelse den 4 januari 1928 har *chefen för Skånska trängkåren* gjort framställning om beredande av pension åt föreståndaren för nämnda kårs skomakeriverkstad Anders Pettersson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Pettersson, som är född den 25 februari 1858, alltsedan den 3 oktober 1907 innehaft anställning vid Skånska trängkårens skomakeriverkstad, vilken anställning han fortfarande innehar; att hans avlöningsförmåner vid kåren under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 3,000 kronor för år; att han på grund av ålderdomssvaghet icke vidare kan behörigen sköta sin befattning och ej heller kan väntas återvinna sin tjänstbarhet; samt att han under sin anställningstid vid kåren plikttroget och samvetsgrant fullgjort alla sina åligganden och såväl i som utom tjänsten fört en i allo hedrande vandel.

Chefen för södra arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 januari 1928 anfört, att departementet i betraktande av Petterssons väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Pettersson efter erhållet avsked från sin anställning vid kåren komme i åtnjutande av

något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd finge departementet erinra därom, att Kungl. Maj:t och riksdagen under de senare åren i allmänhet plägat bevilja pensioner å 800 å 1,000 kronor för år åt vid armén anställda arbetare, vilka intagit förmans ställning. Med hänsyn emellertid till att Petterssons anställningstid i statens tjänst uppginge till allenast något mera än 20 år, ansåge departementet sig böra åt honom föreslå en årlig pension av allenast 700 kronor med därå enligt kungörelsen den 15 juni 1922 författningsenligt utgående pensionstillägg samt å pensionen och nämnda pensionstillägg jämlikt kungörelsen den 18 juni 1925 belöpande förhöjningar, att åtnjutas från och med månaden näst efter den, under vilken han avginge från sin anställning vid kåren. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Pettersson finge från och med månaden näst efter den, under vilken han avginge från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av angivna storlek.

I ärendet har *statskontoret* den 2 februari 1928 avgivit utlåtande och därvid anført, att då statskontoret ansåge, att pension borde beredas i detta fall, och då ämbetsverket icke hade något att erinra mot vad arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagit i fråga om pensionsbeloppet, hemställde statskontoret, att framställning måtte avlätas till riksdagen om medgivande därtill, att Pettersson finge från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från anställningen ägde rum, under återstående livstiden åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 1.116 kronor årligen.

I likhet med myndigheterna finner även jag, att billighetsskäl tala för att Pettersson beredes pension av statsmedel. Då enligt vad jag under hand inhämtat Pettersson under hela sin tjänstgöring innehaft förmans ställning, synes mig det av myndigheterna föreslagna pensionsbeloppet, 1.116 kronor, väl avvägt. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva.

att föreståndaren för Skånska trängkårens skomakeriverkstad Anders Pettersson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,116 kronor.

4:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens intendentsdepartement den 26 augusti 1927 har *chefen för arméns intendenturförråd i Boden* gjort framställning om beredande av pension åt förmannen vid intendenturförrådet Erik Johan Nyberg. *Ang. pensio
åt f
E. J. Ny*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Nyberg är född den 21 oktober 1863; att han enligt egen uppgift, som han dock icke genom intyg styrkt, under

åren 1881—1885 utfört arbeten för statens järnvägars räkning; att han under åren 1886—1889 samt under tiden 19 februari 1900—19 september 1901 tjänstgjort såsom förman vid statens järnvägsbyggnader i Norrland; att han under tiderna 5 oktober 1901—19 augusti 1905, 21 januari—12 maj 1908, 7 januari—3 juni 1909, 29 september 1909—6 november 1913 och 10 januari 1914—31 augusti 1917 tjänstgjort såsom förman vid fästnings- och kasernbyggnadsarbeten i Boden; att han, efter att under tiden från och med mars månad 1918 till och med den 31 mars 1923 hava varit ladugårdsförman vid nämnda intendenturförråds kreatursdepå, alltsedan den 1 april 1923 varit anställd såsom förman vid nämnda intendenturförråds viktualieavdelning, vilken sistnämnda anställning han fortfarande innehar; att han under de senare åren vid intendenturförrådet uppburit en avlönig, som — fränsett dyrtidstillägg — uppgått till i medeltal omkring 1,800 kronor för år; att han lider av åderförkalkning, på grund varav hans arbetsförmåga anses vara i väsentlig grad nedsatt; att denna nedsättning av arbetsförmågan kan betraktas såsom sannolikt för framtiden bestående; samt att han i sitt arbete varit synnerligen duglig och på ett sällsynt plikttroget sätt fullgjort sina tjänsteåligganden samt fört en hedrande vandel.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 november 1927 anført, att departementet i betraktande av Nybergs långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han efter erhållet avsked från sin anställning vid förrådet komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd finge departementet anføra, att departementet, med hänsyn till att Nyberg enligt intyg komme att vid tidpunkten för den föreslagna pensionens tillträdande eller den 1 november 1928 hava arbetat såsom förman i statens tjänst under närmare 29 år, ansåge sig böra åt honom föreslå en årlig pension av 900 kronor med därå enligt kungörelsen den 15 juni 1922 författningsenligt utgående pensionstillägg samt å pensionen och nämnda pensionstillägg jämlikt kungörelsen den 18 juni 1925 belöpande förhöjningar, att utbetalas från och med månaden näst efter den, under vilken han avginge från sin anställning vid förrådet. På grund av vad sålunda anførts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Nyberg finge från och med månaden näst efter den, under vilken han avginge från sin anställning vid arméns intendenturförråd i Boden, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbåra en årlig pension av angivna storlek.

Statskontoret har den 14 december 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att ämbetsverket i likhet med arméförvaltningens intendentsdepartement ansåge goda skäl föreligga för beredande av någon pension åt Nyberg. Däremot kunde statskontoret knappast ansluta sig till departementets förslag i fråga om pensionsbeloppet. Enligt detta skulle pensionen bestämmas till 900

kronor med därå belöpande pensionstillägg och pensionsförhöjningar och skulle alltså komma att uppgå till 1,344 kronor eller väsentligt mer än $\frac{2}{3}$ av hans avlöning. Med erinran att Nyberg under större delen av sin anställningstid i statens tjänst varit förman bland byggnadsarbetare samt att pensionen för sådan förman med 35 års anställning utgjorde 948 kronor utan annan tilläggsförmån än dyrtidstillägg, skulle statskontoret, som funne riktigt, att Nybergs tjänst såsom förrådsförman under senare år finge verka till någon förhöjning av beloppet, för sin del vilja föreslå ett pensionsbelopp i detta fall av 1,080 kronor. I övrigt hade statskontoret intet att erinra mot vad departementet hemställt.

I likhet med myndigheterna anser även jag, att Nyberg bör vid sin avgång ur tjänst beredas pension av statsmedel. I fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till vad statskontoret därutinnan föreslagit, eller att detsamma bör bestämmas till 1,080 kronor för år.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förmannen vid arméns intendenturförråd i Boden Erik Johan Nyberg må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid förrådet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,080 kronor.

5:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens civila departement överlämnad skrivelse den 14 oktober 1927 har *chefen för Hälsinge regemente* gjort framställning om beredande av pension åt eldaren vid regementet Karl Eriksson. Ang. pension
åt förre
eldaren
K. Eriksson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Eriksson, som är född den 4 februari 1863, alltsedan år 1896 tjänat vid krigsmakten, nämligen först vid militärskolan i Gävle såsom maskinist och gårdskarlar och sedan, efter Hälsinge regementes förflyttning till Gävle år 1909, såsom eldare; att han entledigats från nämnda befattning den 30 november 1927; att han alltsedan år 1922 åtnjutit ett årligt arvode av — fränsett dyrtidstillägg — 2,136 kronor; att han på grund av lung- och lungsäckssjukdom är oförmögen till arbete; att förlusten av arbetsförmågan är för framtiden bestående; samt att han städse skött sin tjänst med stort nit och skicklighet.

Chefen för sjätte arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens civila departement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 november 1927 anfört, att departementet, med hänsyn till Erikssons långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst och i betraktande av att han på grund av sjukdom nödgades lämna sin anställning vid regementet, ansåge det vara med rättvisa och billighet

överensstämmande, att han vid sin förestående avgång ur tjänst bereddades något understöd av statsmedel för sin återstående levnad. Vad anginge beloppet av ett dylikt understöd, finge departementet till en början erinra om, hurusom 1926 års riksdag vid bestämmandet av pensioner åt maskinister eller därmed jämställda befattningshavare vid armén avpassat pensionsbeloppen i enlighet med de i kungörelsen den 8 april 1925 (nr 87), angående pensionering av vissa icke-ordinarie befattningshavare vid statens hingstdepåer, angivna grunderna. Denna praxis syntes emellertid redan år 1927 hava frångåtts, i det att nämnda års riksdag, såsom framginge av dess skrivelse den 25 maj 1927 (nr 214), bestämt pensionsbeloppen för den kategori anställningshavare, här avsåges, i enlighet med eller i nära anslutning till de grunder, enligt vilka förtidspension utginge till vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen. Emellertid hade riksdagen såsom framginge av dess nyssnämnda skrivelse ansett det vara mindre lämpligt att såsom regel taga berörda grunder till utgångspunkt vid bestämmandet av pensioner till här avsedda befattningshavare. I stället hade det syntes riksdagen vara riktigast att, intill dess en genom författningsbestämmelser reglerad pensionering på detta område kommit till stånd, tillämpa en mera fri prövning av omständigheterna i varje särskilt fall. På grund härav syntes det departementet vara riktigast att vid bestämmandet av pensionsbeloppet i här förevarande fall tillämpa den beräkningsgrund, vilken i allmänhet följts vid beviljandet av pensioner, nämligen desammas bestämmande till omkring två tredjedelar av de ordinarie årsinkomster, vederbörande befattningshavare under senare delen av sin tjänstgöringstid uppburit. Då Eriksson under de senare åren uppburit en kontant avlöning av 2,136 kronor för år i egenskap av eldare vid Hälssinge regemente, skulle följaktligen den Eriksson tillkommande pensionen uppgå till 1,424 kronor för år. Med hänsyn till att några avgifter icke blivit erlagda såsom bidrag till beredande av pension, syntes emellertid ifrågasvarande pensionsbelopp knappast kunna sättas till högre belopp än 1,200 kronor. Å ifrågasvarande pensionsbelopp torde, när Erikssons avlöning, som utginge i form av arvode på stat, numera på grund av en år 1921 företagen höjning i arvodet måste betraktas såsom nyreglerad, icke böra utgå annan tilläggsförmån än dyrtidstillägg enligt de grunder, som nu vore eller framdeles bleve gällande. Till jämförelse kunde nämnas, att Erikssons pension, utmätt enligt grunderna för pensionering av vissa icke ordinarie befattningshavare vid statens hingstdepåer, skulle hava uppgått till $(600 + 180) = 780$ kronor, (varvid eldare likställdes med stallbetjänt). Avpassad enligt grunderna för förtidspensionering av vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen skulle pensionen hava uppgått till 1,152 kronor $(980 + 177 = 1,157, \text{ efter avrundning } 1,152)$. Den av departementet föreslagna pensionen komme sålunda att uppgå till 48 kronor mera än vad som skulle hava tillkommit Eriksson, därest förordningen om förtidspension varit å honom tillämplig. En dylik ökning för Erikssons vidkommande torde emellertid icke kunna anses oskäligen i betraktande av, att levnadsåldern för erhållande av förtidspension satts så lågt som till 50 år. Vid dylik ålder torde det icke möta svårigheter att erhålla arbetsinkomst vid sidan av pensionen. Beträf-

fande Eriksson, vilken vore ganska till åren kommen och på grund av sjukdom för all framtid urståndsatt att med eget arbete försörja sig, vore all utsikt till erhållande av dylik inkomst utesluten. Eriksson tillkommande pension torde böra utgå från och med den 1 december 1927. På grund av vad sålunda anförts, hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Eriksson finge från och med den 1 december 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1.200 kronor.

Statskontoret har den 9 december 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att då Eriksson vid framskriden ålder och efter långvarigt arbete i statens tjänst till följd av sjukdom, som gjorde honom för framtiden oförmögen till arbete, hade nödgats med utgången av november 1927 lämna sin anställning vid Hälsinge regemente, syntes goda skäl föreligga för utverkande åt honom av någon pension; och då statskontoret icke hade något att erinra mot det av arméförvaltningens civila departement föreslagna pensionsbeloppet eller beträffande departementets hemställan i övrigt, tillstyrkte statskontoret, att åtgärd måtte vidtagas i enlighet med samma hemställan.

Genom brev den 3 februari 1928 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Eriksson finge tills vidare, räknat från och med den 1 december 1927, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med etthundra kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt honom blivit slutligt prövad, med skyldighet för Eriksson att, i den mån pension kunde bliva honom tillerkänd jämväl för tid, varunder han uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning finge ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

I likhet med myndigheterna finner även jag billighetsskäl tala för att Eriksson beredes pension av statsmedel. Arméförvaltningens civila departement har för sin del föreslagit, att pensionen måtte utgå med 1.200 kronor för år, vilket förslag biträtts av statskontoret. Vid bestämmandet av pensionsbeloppets storlek har departementet tillämpat den beräkningsgrunden, att pensionen ställts i viss relation till vederbörandes avlöning. Jag får emellertid erinra, att riksdagen icke plägar tillämpa ifrågavarande beräkningsgrund vid beviljande av pensioner åt arbetarpersonal. Då 1927 års riksdag tillerkänt arbetare med en tjänstetid av 30—35 år pension av 996 kronor för år, synes mig pensionsbeloppet för Eriksson, som varit i försvarsväsendets tjänst i omkring 32 år, böra bestämmas till samma belopp. Pensionen torde böra utgå från och med den 1 december 1927.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva.

att förre eldaren vid Hälsinge regemente Karl Eriksson må från och med den 1 december 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 996 kronor.

6:o.

*Ang. pension
åt förre
kontoristen
. T. Gelotte.* I skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 12 december 1927 har *chefen för artilleridepartementets konstruktionsavdelning* gjort framställning om beredande av pension åt kontoristen vid avdelningen Ernst Teodor Gelotte.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Gelotte, som är född den 7 augusti 1889, varit anställd i kronans tjänst i omkring 15 år, varav ungefär 4 år såsom stamanställd vid Göta livgarde och 11 år såsom kontorist vid artilleridepartementets konstruktionsavdelning; att han entledigats från sistnämnda anställning från och med den 1 januari 1928; att hans arbetsinkomst vid konstruktionsavdelningen under de senare åren utgjort i medeltal 3,744 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg; att han sedan flera år tillbaka varit sjuklig och under långa perioder av sjukdom hindrad utföra sitt arbete vid avdelningen; att han för närvarande vårdas å Söderby sjukhus för lungtuberkulos och lämpligen ej kan återupptaga sitt arbete; samt att han under sin anställningstid sig utmärkt väl förhållit.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet hava *arméförvaltningens artilleridepartement och sjukvårdsstyrelse* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 december 1927 anført, att sjukvårdsstyrelsen ansåge, att ehuru möjlighet för Gelotte att i ringa utsträckning inom annat arbetsområde bidra till sitt uppehälle väl för närvarande ej kunde med full säkerhet uteslutas, en hög grad av sannolikhet dock talade för att dylik möjlighet för framtiden ej komme att förefinnas. Med anslutning till vad sålunda anförts, ansåge artilleridepartementet och sjukvårdsstyrelsen billigt, att Gelotte genom pension bereddes hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid, och ansåge departementet i fråga om storleken av den ifrågasatta pensionen med hänsyn till Gelottes korta tjänstetid sig böra föreslå ett grundbelopp av 300 kronor per år. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet och sjukvårdsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Gelotte en årlig pension under hans återstående livstid av 300 kronor för år, att utgå från och med månaden näst efter den, då han avginge från sin anställning vid artilleridepartementets konstruktionsavdelning.

Statskontoret har den 28 december 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att det visserligen ej blivit styrkt, att Gelotte för framtiden vore oförmögen till arbete, men då arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse förklarar sig anse, att en hög grad av sannolikhet talade för att möjlighet för Gelotte att genom arbete bidra till sitt uppehälle för framtiden ej komme att förefinnas, ville statskontoret jämväl tillstyrka, att något årligt understöd av statsmedel utverkades åt Gelotte. Det av arméförvaltningen ifrågasatta pensionsbeloppet 300 kronor årligen syntes statskontoret dock vara alltför lågt, särskilt som pensionstillägg eller pensionsförhöjning ej utginge till den, som senare än vid 1925 års riksdag genom särskilt beslut av riksdagen blivit förklarad be-

rättigad åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten (kung. 280/1925 och 274/1926). Enligt statskontorets mening borde i förevarande fall pensionen ej fastställas till lägre belopp än vad som enligt kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen utginge till i samma kungörelse under grupp III upptagen befattningshavare med en anställningstid av 15 år eller sålunda $(680 + 136) = 816$ kronor.

Under åberopande av vad sålunda i ärendet förekommit och då jag icke har något att erinra emot det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre kontoristen vid arméförvaltningens artilleridepartements konstruktionsavdelning Ernst Teodor Gelotte må från och med den 1 januari 1928 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 816 kronor.

7:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens fortifikations-, intendents- och civila departement överlämnad skrivelse den 4 juni 1927 har *chefen för Karlskrona grenadjärregemente* gjort framställning om beredande av pension åt vaktmästaren (tillsyningsmannen) vid volontärskoleetablissemanget i Ronneby Sven Johan Carlsson.

*Aug. pension
åt förre
vaktmästaren
S. J. Carlsson.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Carlsson, som är född den 14 september 1862, varit anställd såsom vaktmästare (tillsyningsman) vid volontärskoleetablissemanget i Ronneby sedan den 15 september 1900; att han den 30 september 1927 i samband med nämnda etablissemangs överlämnande till Ronneby stad entledigats från sin befattning; att hans avlöningsförmåner från och med år 1922, fränsett dyrtidstillägg och värdet av fri bostad, bränsle och lyse, uppgått till 660 kronor för år; att han lider av hjärtsjukdom, lungemfysem och ischias, i anledning varav hans arbetsförmåga är i mycket hög grad nedsatt; att denna nedsättning i arbetsförmågan kan betraktas som för framtiden bestående; samt att han under hela sin tjänstetid på ett synnerligen förtjänstfullt och pliktroget sätt fullgjort sina åligganden.

Framställningen har tillstyrkts av *t. f. chefen för första arméfördelningen*.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens fortifikations-, intendents- och civila departement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 september 1927 anført, att regementschefen i sin framställning gjort gällande, att försäljningen av volontärskoleetablissemanget i Ronneby vore en följd av 1925 års försvarsbeslut. Även om så skulle kunna anses vara fallet — försäljning av ifrågavarande etablissemang hade dock såsom framginge av Kungl.

Maj:ts proposition nr 78 till 1927 års riksdag varit ifrågasatt långt innan nämnda beslut fattades — ansåge sig emellertid departementen icke kunna tillstyrka, att förtidspension bereddtes Carlsson enligt bestämmelserna i kungörelsen den 15 januari 1926 angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen, enär den anställning, Carlsson innehade vid försvarsväsendet, icke kunde anses utgöra hans huvudsakliga sysselsättning. Däremot ansåge departementen med hänsyn såväl till Carlssons levnadsålder som till hans långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst ävensom därtill, att hans arbetsförmåga vore i mycket hög grad nedsatt, att lämpligt årligt understöd av statsmedel borde tillkomma honom efter erhållet avsked. Vad anginge storleken av ett dylikt understöd, finge departementen hänvisa till vad 1927 års riksdag beslutat i fråga om pension åt förre vaktaren vid Råbelöfs kruthus Per Andersson och förre vaktaren vid Ridö krutdepå Johan Axel Norlin (riksdagens skrivelse den 24 maj 1927 p. 38 och 39). Med tillämpning av de grunder, riksdagen följt vid bestämmandet av sistnämnda pensioner, skulle beloppet av den Carlsson tillkommande pension uppgå till 696 kronor. Dyrtidstillägget å denna pension utginge enligt nu gällande grundtal med 190 kronor 8 öre, vadan Carlssons pension jämte dyrtidstillägg skulle belöpa sig till omkring 886 kronor för år, vilket belopp ungefärligen motsvarade vad Carlsson för närvarande årligen uppbure i kontanta avlöningsmedel. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Carlsson finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin anställning vid volontärskoleetablissemanget i Ronneby, under sin återstående livstid åtnjuta pension från allmänna indragingsstaten till belopp av 696 kronor årligen.

Statskontoret har den 18 oktober 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att ämbetsverket i likhet med arméförvaltningen funne det vara med billighet överensstämmande, att Carlsson erhöles något årligt understöd av statsmedel. Det ifrågasatta beloppet, 696 kronor, varå dyrtidstillägg enligt nu gällande grundtal 172 skulle utgå med 17 kronor för månad eller 204 kronor för år, finge dock anses vara något för högt, särskilt med hänsyn till att av Carlsson uppburna kontanta avlöningsförmåner endast uppginge till 660 kronor årligen jämte dyrtidstillägg därå enligt för befattningshavare vid nyreglerade verk gällande grunder, utgörande enligt för närvarande gällande grundtal 9 kronor för månad eller 108 kronor för år. Statskontoret ville därför föreslå, att pensionen beräknades till nyreglerat belopp av sådan storlek, att pensionen jämte dyrtidstillägg därå uppginge till ungefär vad Carlsson årligen uppburit i kontanta avlöningsförmåner. Statskontoret finge alltså tillstyrka, att åt Carlsson utverkades årlig pension å 600 kronor, å vilken pension dyrtidstillägg enligt nu gällande grundtal utginge med 16 kronor för månad eller 192 kronor för år.

Enligt vad jag under hand inhämtat från vederbörande militärmyndighet, synes befattningen såsom vaktmästare vid volontärskoleetablissemanget i Ron-

neby hava utgjort Carlssons huvudsakliga sysselsättning. Vid sidan härav synes han endast hava i mindre omfattning biträtt å köttbesiktningsbyrån i Ronneby. Under de tider, då militärkommenderingar varit förlagda till volontärskolan, torde han icke hava ägt möjlighet att syssla med annat arbete än sin tjänst som vaktmästare vid skolan. Under sådana förhållanden finner jag mig böra i likhet med myndigheterna tillstyrka, att Carlsson tilldelas understöd av statsmedel i form av pension från allmänna indragningsstaten. Beträffande pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till vad statskontoret därutinnan föreslagit. Då Carlsson entledigats från sin anställning från och med den 1 oktober 1927, torde pensionen böra utgå från och med nämnda dag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva.

att före vaktmästaren vid volontärskoleectablissemanget i Ronneby Sven Johan Carlsson må från och med den 1 oktober 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

8:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens fortifikationsdepartement den 17 mars 1926 har *fortifikationsbefälhavaren i Boden* gjort framställning om beredande av pension åt förmännen vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden Johan Arvid Lundin, Johan Alfred Stoltz, Johan Petter Sundström, Karl Fredrik Ekberg, Nils Johan Nilsson, Johannes Emanuel Burman och Nils Petter Isaksson samt åt arbetarna vid nämnda byggnadsarbeten Johan Karlsson, Oskar Eriksson, Johan Nilsson, Isak Johan Isaksson, Erik Johan Bodén, Karl Erik Karlsson, Olof August Engström och Israel Enström.

*Ang. pension
åt vissa
förmän och
arbetare vid
fästnings- och
kasernbygg-
nadsarbetena
i Boden.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas

beträffande *Johan Arvid Lundin*, att han, som är född den 28 december 1863, varit anställd dels som gardist vid dåvarande Andra livgardet från den 31 juli 1883 till den 31 juli 1887, dels vid följande statens järnvägars arbeten, nämligen: vid brobyggnad över Lule-älv och över Pite-älv från oktober månad 1891 till juni månad 1894, vid grundgrävning för järnvägsverkstaden i Boden från oktober månad 1896 till juni månad 1897 och vid arbeten å Bodens bangård från juni månad 1897 till juni månad 1899, dels ock vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 2 augusti 1901; samt att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt 36 år;

beträffande *Johan Alfred Stoltz*, att han, som är född den 23 september 1860, varit anställd dels vid statens järnvägars arbeten å Gällivarebanan från hösten 1891 till september 1901, dels ock med ett par kortare avbrott vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 8 oktober 1902; samt att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt 33 år;

beträffande *Johan Petter Sundström*, att han, som är född den 27 september 1864, varit anställd dels vid järnvägsbyggnaden å linjen Gällivare—Luleå

under åren 1887—1891 och under år 1892 från den 2 april antagligen till årets slut, dels ock vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden under tiden 24 augusti 1904—31 oktober 1906 samt under tiden 10 juli 1907—31 augusti 1926, då han på grund av allt mer tilltagande sjukdom på begäran erhöll avsked; samt att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt omkring 27 år;

beträffande *Karl Fredrik Ekberg*, att han, som är född den 15 oktober 1865, varit anställd dels vid banbyggnaden å linjen Luleå—Gällivare från den 10 augusti 1887 till den 1 oktober 1888, från den 15 januari 1895 till den 1 december samma år och från den 15 maj 1896 till den 20 oktober samma år, dels vid arbetena å stambanan genom övre Norrland från den 3 november 1891 antagligen till utgången av år 1894, dels vid vissa statens järnvägars arbeten under år 1899 från den 5 april till och med den 10 november, under år 1900 från den 10 maj till och med den 6 december och under år 1901 från den 8 juni till och med den 27 oktober, dels ock med vissa avbrott vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 20 januari 1902; samt att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt omkring 27 år;

beträffande *Nils Johan Nilsson*, att han, som är född den 5 augusti 1866, varit anställd dels vid statens järnvägsbyggnad i övre Norrland under år 1893, vid statens bangårdsbyggnad därstädes m. m. under år 1894 och vid statens byggnad av järnvägen Boden—Morjärv under åren 1898—1899, dels vid arbeten i Svartbyn för statens järnvägars räkning från den 2 maj 1895 till den 31 december 1897, dels ock med vissa avbrott vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 3 januari 1902; samt att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt omkring 27 år;

beträffande *Johannes Emanuel Burman*, att han, som är född den 15 augusti 1860, haft anställning vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden från den 3 januari 1902 till augusti 1927, då han på grund av sjukdom måste lämna denna ställning; samt att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt omkring 25 år;

beträffande *Nils Petter Isaksson*, att han, som är född den 25 juli 1865, med vissa kortare avbrott varit anställd vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 22 juni 1902; samt att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt omkring 21 år;

beträffande *Johan Karlsson*, att han, som är född den 21 december 1860, varit anställd dels vid statens vägbyggnad å den s. k. militärvägen Glommens-träsk—Rasksele under åren 1896—1899, dels vid arbetet å järnvägen Boden—Morjärv under år 1900, dels ock utan avbrott vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 24 juli 1901; samt att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt omkring 31 år;

beträffande *Oskar Eriksson*, att han, som är född den 30 januari 1862, varit anställd dels vid följande statens järnvägars arbeten, nämligen: vid brobyggnad över Bodån under år 1893, å järnvägsbyggnadsförrådet och järnvägsverkstaden i Boden under år 1894, å järnvägen Boden—Morjärv under år 1897 och del av

år 1898 och i Boden under del av år 1898 samt åren 1899 och 1900, dels vid vissa statens järnvägars jordschaktnings- och urgrävningsarbeten m. m. 47 dagar under sommaren 1913, dels ock med vissa avbrott vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 20 mars 1902; samt att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt 29 år;

beträffande *Johan Nilsson*, att han, som född den 10 juli 1856, varit anställd vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden utan avbrott sedan den 12 maj 1902; samt att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt 26 år;

beträffande *Isak Johan Isaksson*, att han, som är född den 3 mars 1861, varit anställd dels vid statens järnvägsbyggnader på stambanan genom övre Norrland från den 16 maj 1892 till mitten av år 1893, dels vid statens järnvägars underhållsarbeten å linjen Boden—Gammelstad under sommarmånaderna och delvis om vintern under åren 1906—1910, dels vid arbetena å statsbanorna till och i Tornedalen från den 17 maj 1911 till den 1 oktober 1914, dels ock vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden från den 28 juli 1902 till den 6 augusti 1904 samt utan avbrott sedan den 1 oktober 1914; samt att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt omkring 24 år;

beträffande *Erik Johan Bodén*, att han, som är född den 2 oktober 1862, varit anställd vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden från den 31 juli 1902 till den 21 december 1905 och utan avbrott sedan den 20 augusti 1907; samt att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt omkring 24 år;

beträffande *Karl Erik Karlsson*, att han, som är född den 26 februari 1858, med ett avbrott under något mer än $2\frac{1}{2}$ år varit anställd vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 1 mars 1902; samt att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt omkring 23 år;

beträffande *Olof August Engström*, att han, som är född den 12 oktober 1862, varit anställd dels vid arbetet å Gällivarebanan från och med augusti 1887 till och med september 1889, dels vid vissa statens järnvägars arbeten 8 månader under ett vart av åren 1894, 1895 och 1896, dels vid statens järnvägar i Boden ej mindre för utförande av arbete såsom banarbetare 7 månader under år 1918 än även såsom säsongarbetare 5 månader under år 1921, dels ock med vissa uppehåll vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 2 januari 1903; samt att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt omkring 21 år;

beträffande *Israel Enström*, att han, som är född den 3 december 1864, varit anställd dels vid arbetena å statsbanan Boden—Morjärv åren 1899, 1900 och 1901, dels såsom järnvägsarbetare i Luleå från och med den 20 januari 1913 till och med den 19 oktober samma år, dels ock vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden från och med den 1 juni 1910 till och med den 24 juli 1912, från och med den 14 oktober 1914 till och med den 10 februari 1923 samt utan avbrott sedan den 2 augusti 1923; samt att han sålunda varit anställd i statens tjänst under sammanlagt 19 år.

Vidare inhämtas av handlingarna, att samtliga ifrågavarande förmän och arbetare på grund av sjukdom numera hava nedsatt arbetsförmåga, att deras arbete i statens tjänst blivit väl vitsordat, samt att ingen av dem torde äga nämnevärda tillgångar.

Fortifikationsbefälhavaren i Boden har i sin förenämnda framställning om pension åt ifrågavarande förmän och arbetare anfört, bland annat, att deras arbetsförmåga på grund av uppnådd hög ålder numera vore nedsatt och med den tilltagande åldern givetvis komme att ytterligare sjunka, varför det bleve nödvändigt att i en nära framtid avskeda dem, som ännu vore i tjänst. Då de ägnat sina bästa år åt arbete för statens räkning, finge det anses rättvist och billigt, att staten för deras försörjning under deras återstående livstid tillerkände dem en årlig pension att utgå från tiden för avskedet. Vad beträffade vederbörandes anställningstid, hade fortifikationsbefälhavaren vid beräkning av denna, i likhet med vad vid lämnande av uppgifter vid ansökan om pension för förut pensionerade fortifikationsarbetare ägt rum, icke fråndragit tiden för under anställningen inträffade uppehåll i arbetet på grund av bristande tillgång på för årstiden lämpligt arbete, enär under dylika uppehåll arbetaren för att få kvarstå såsom fortifikationsarbetare haft att på vid kallelse utsatt tid infinna sig i arbete samt på den grund endast i högst få fall arbete hos annan arbetsgivare under sådan period torde hava kunnat av arbetaren anskaffas, vadan nämnda avbrott för arbetarna endast varit till stor nackdel. För staten däremot hade de nämnda bestämmelserna i ett flertal fall varit till icke ringa fördel, varför det syntes fortifikationsbefälhavaren rättvist, att det fåtal arbetare, som komme i åtnjutande av pension, erhöle den för statens del obetydliga, men för arbetaren värdefulla ökningen av pensionsbeloppet, som de för detta beloppes beräkning av fortifikationsbefälhavaren tillämpade grunderna komme att medföra.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 november 1927 anfört, att sedan departementet av handlingarna i ärendet inhämtat, att för beräkning av pensionsbeloppet åt nedan nämnda förmän och arbetare, nämligen Johan Arvid Lundin, Johan Alfred Stoltz, Johan Petter Sundström, Karl Fredrik Ekberg, Nils Johan Nilsson, Johan Karlsson, Oskar Eriksson, Isak Johan Isaksson, Karl Erik Karlsson, Olof August Engström och Israel Enström åberopats anställning, förutom vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden, jämväl vid vissa statens järnvägars arbeten, hade fortifikationsdepartementet i skrivelse till järnvägsstyrelsen anhållit, att styrelsen ville meddela, huruvida de sålunda angivna anställningarna vid statens järnvägars arbeten kunde vitsordas och om styrelsen hade något att erinra emot att samma anställningar finge räknas vederbörande förmän och arbetare till godo vid prövningen av ansökningarna om statspension till dem. Av den utredning i ärendet, som järnvägsstyrelsen låtit verkställa genom styrelsens byggnadsbyrå och

distriktsförvaltningen vid statens järnvägars femte distrikt, framginge, att i allmänhet vare sig å byggnadsbyrån eller distriktsförvaltningen funnes handlingar förvarade, som kunde styrka de i pensionsansökningarna upptagna anställningarna vid statens järnvägar, vadan de av myndigheterna verkställda efterforskningarna icke medfört önskat resultat. Enligt byggnadsbyråns åsikt borde dock ifrågavarande anställningar räknas vederbörande tillgodo. Byrån hade härom anfört i huvudsak följande:

Som arbetarejournaler eller register över arbetare från äldre statsbanebyggnader mycket ofullständigt funnes att tillgå och från vissa byggnadsföretag liksom från statens järnvägars banavdelning helt saknades, kunde visserligen de uppgivna anställningarna vid statens järnvägars arbeten endast delvis konstateras. Då emellertid ifrågavarande anställningar vore styrkta dels genom arbetsbetyg, dels ock genom intyg från schaktmästare, banmästare och arbetsförmän med flera, vilkas trovärdighet icke funnes skäl att draga i tvivelsmål, torde uppgifterna om nämnda anställningar dock böra kunna godtagas, och syntes det skäligt, att desamma, i den mån de ansåges vara styrkta, av vederbörande finge tillgodoräknas såsom tjänstetid vid statens arbeten för erhållande av pension.

Beträffande anställningstid i statens tjänst ansåge fortifikationsdepartementet för sin del, att de av vederbörande förmän och arbetare återropade intygen angående deras olika anställningar hos staten borde, såvitt möjligt, tillerkännas vitsord.

Vidare ansåge departementet beträffande samtliga ovan uppräknade förmän och arbetare utrett, att de, vilkas arbete i statens tjänst blivit väl vitsordat, på grund av ålder och genom läkarbetyg styrkt sjukdom numera hade så nedsatt arbetsförmåga, att de, i den mån de ej redan lämnat sin anställning i statens tjänst, inom den närmaste tiden lämpligen borde därifrån erhålla avsked samt att ingen av dem torde äga nämnvärda tillgångar. Med anledning av vad sålunda anförts, ansåge departementet billigt, att förenämnda förmän och arbetare genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid, och ansåge departementet med hänsyn till deras anställningstid och övriga föreliggande omständigheter i anslutning till de grunder, som riksdagen under de senaste åren härutinnan tillämpat, sig böra föreslå, att pensionerna bestämdes till följande årliga grundbelopp, nämligen: för Johan Arvid Lundin till 1,050 kronor, för Johan Alfred Stoltz till 960 kronor, för Johan Petter Sundström till 780 kronor, för Karl Fredrik Ekberg till 780 kronor, för Nils Johan Nilsson till 780 kronor, för Johannes Emanuel Burman till 720 kronor, för Nils Petter Isaksson till 720 kronor, för Johan Karlsson till 780 kronor, för Oskar Eriksson till 720 kronor, för Johan Nilsson till 630 kronor, för Isak Johan Isaksson till 600 kronor, för Erik Johan Bodén till 600 kronor, för Karl Erik Karlsson till 600 kronor, för Olof August Engström till 600 kronor och för Israel Enström till 600 kronor. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja ifrågavarande förmän och arbetare pension till grundbelopp, som av departementet angivits, att utgå under deras återstående livstid för Johan-

nes Emanuel Burman från och med den 1 september 1927, för Johan Petter Sundström från och med den 1 september 1926 och för de övriga från och med månaden näst efter den, då de entledigades från sin anställning i statens tjänst.

Statskontoret har den 12 december 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att ämbetsverket ansåge omständigheterna i nu förevarande fall böra föranleda till utverkande av pension åt en var av de förmän och arbetare, för vilka arméförvaltningens fortifikationsdepartement föreslagit sådan förmån. Beträffande pensionsbeloppen finge statskontoret erinra därom, att pensioner till byggnadsarbetare vid armén eller marinen pläгат avpassas i nära överensstämmelse med grunderna för pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader och statens vattenfallsverks byggnadsavdelning enligt kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859), varvid under senare åren iakttagits, att de i nämnda kungörelse angivna pensionsbeloppen borde undergå sådan förhöjning, att de kunde betraktas såsom nyreglerade pensioner, å vilka icke annan tilläggförmån finge förekomma än dyrtidstillägg. Exempelvis ville statskontoret erinra om 1927 års riksdags beslut i anledning av propositionen nr 153 punkt 3 om pension åt fortifikationsarbetaren vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning till belopp av 792 kronor för nära 20 års arbete i statens tjänst. På grund härav och då det syntes skäligt, att pensionerna åt förmännen, såsom arméförvaltningens fortifikationsdepartement föreslagit, sattes i någon mån högre än för annan arbetare med motsvarande tjänstetid, syntes följande pensionsbelopp böra i förevarande fall beredas, nämligen: Johan Arvid Lundin 996 kronor, Johan Alfred Stoltz 960 kronor, Johan Petter Sundström 924 kronor, Karl Fredrik Ekberg 924 kronor, Nils Johan Nilsson 924 kronor, Johannes Emanuel Burman 900 kronor, Nils Petter Isaksson 852 kronor, Johan Karlsson 900 kronor, Oskar Eriksson 876 kronor, Johan Nilsson 852 kronor, Isak Johan Isaksson 828 kronor, Erik Johan Bodén 828 kronor, Karl Erik Karlsson 816 kronor, Olof August Engström 792 kronor samt Israel Enström 768 kronor.

Även jag anser, att ifrågavarande förmän och arbetare vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden böra erhålla pension av statsmedel. I likhet med myndigheterna finner jag skäligt, att pensionerna åt förmännen sättas något högre än för annan arbetare med motsvarande tjänstetid; och ansluter jag mig ifråga om pensionsbeloppen till vad av statskontoret i sådant hänseende föreslagits. Vidkommande storleken av pensionerna åt ifrågavarande arbetare har jag funnit, att statskontorets förslag avpassats i nära överensstämmelse med de i ovannämnda kungörelse den 8 november 1918 (nr 859) angivna grunder och i stort sett ansluter sig till den praxis, som under senare år pläгат tillämpas vid beviljande av pensioner åt fortifikationsarbetare, varför icke heller de av statskontoret härutinnan föreslagna pensionsbeloppen givit mig skäl till erinran. Enligt vad jag under hand inhämtat, hava förutom Sundström och Burman jämväl övriga ifrågavarande förmän och arbetare, med undantag av

Lundin, Stoltz, Isak Johan Isaksson, Karl Erik Karlsson och Enström, numera avgått ur tjänst. Pensionerna torde böra utgå för envar av omförmälda förmän och arbetare från och med månaden näst efter den, varunder han blivit entledigad eller kommer att entledigas från sin anställning vid förenämnda byggnadsarbeten.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att envar av nedan angivna förmän och arbetare vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden må från och med månaden näst efter den, varunder han avgått eller avgår från sin anställning vid nämnda byggnadsarbeten, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension med följande belopp, nämligen: Johan Arvid Lundin 996 kronor, Johan Alfred Stoltz 960 kronor, Johan Petter Sundström 924 kronor, Karl Fredrik Ekberg 924 kronor, Nils Johan Nilsson 924 kronor, Johannes Emanuel Burman 900 kronor, Nils Petter Isaksson 852 kronor, Johan Karlsson 900 kronor, Oskar Eriksson 876 kronor, Johan Nilsson 852 kronor, Isak Johan Isaksson 828 kronor, Erik Johan Bodén 828 kronor, Karl Erik Karlsson 816 kronor, Olof August Engström 792 kronor och Israel Enström 768 kronor.

9:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 8 november 1927 har *styresmannen för ammunitionsfabriken* gjort framställning om beredande av pension åt arbeterskorna vid ammunitionsfabrikens avdelning å Marieberg Matspers Greta Danielsson, Anna Rombén och Elsa Maria Blomgren. Ang. pension åt tre arbeterskor vid ammunitionsfabriken.

Av handlingarna i ärendet inhämtas

beträffande *Danielsson*, att hon, som är född den 1 juni 1860, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 26 mars 1877; att hennes inkomst därifrån under de senare åren utgjort i medeltal 1,725 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg; samt att hon på grund av ålderdomssvaghet är till arbete vid fabriken oförmögen;

beträffande *Rombén*, att hon, som är född den 13 april 1861, varit anställd vid ammunitionsfabriken under tiden 5 november 1878—6 oktober 1883 och sedan den 8 mars 1897; att hennes inkomst därifrån under de senare åren utgjort i medeltal 1,948 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg; samt att hon på grund av ålderdomssvaghet är till arbete vid fabriken oförmögen; samt

beträffande *Blomgren*, att hon, som är född den 1 juli 1878, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 5 juli 1895; att hennes inkomst därifrån under de senare åren utgjort i medeltal 1,686 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg; samt att hon på grund av nervositet och astma är oförmögen till fort-

satt arbete vid fabriken och att hennes förmåga att genom arbete försörja sig sannolikt kommer att förbliva i mycket hög grad nedsatt.

Vidare inhämtas av handlingarna, att samtliga ifrågavarande arbeterskor under sin tjänstetid vid ammunitionsfabriken iakttagit ett hedrande uppförande och visat god arbetsduglighet.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartementet* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 10 november 1927 anfört, att departementet ansåge billigt, att ifrågavarande arbeterskor genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid, och ansåge departementet i fråga om storleken av den ifrågasatta pensionen, med hänsyn till den olika tid förevarande arbeterskor varit i tjänst vid ammunitionsfabriken, sig böra föreslå ett grundbelopp för Danielsson av 600 kronor, för Rombén av 500 kronor och för Blomgren av 470 kronor för år räknat. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja en var av Danielsson, Rombén och Blomgren en årlig pension under hennes återstående livstid av respektive 600, 500 och 470 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då hon avginge från sin anställning vid ammunitionsfabriken.

Statskontoret har den 7 december 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att statskontoret i likhet med arméförvaltningens artilleridepartement funne goda skäl föreligga för utverkande av pensioner åt ifrågavarande arbeterskor; och hade statskontoret icke annat beträffande förevarande förslag att erinra än att de av departementet föreslagna »grundbeloppen» å respektive 600, 500 och 470 kronor torde böra omräknas till nyreglerade pensionsbelopp och alltså utgöra: för Danielsson 996 kronor, för Rombén 912 kronor samt för Blomgren 876 kronor.

I likhet med myndigheterna finner jag mig böra tillstyrka, att här ifrågavarande arbeterskor beviljas pension av statsmedel. Med hänsyn till Danielssons ovanligt långa tjänstetid har jag icke funnit skäl till erinran mot det åt henne föreslagna pensionsbeloppet, 996 kronor. Vad beträffar Rombén, torde pensionen åt henne böra bestämmas till 900 kronor för år, vilket i allmänhet torde hava varit maximibelopp för pension åt kvinnliga daglönare med en tjänstetid av över 35 år. Vidkommande slutligen Blomgren synes mig pensionen för henne böra utgå med ett årligt belopp av 852 kronor, motsvarande vad som enligt tidigare tillämpade grunder beviljats kvinnlig daglönare med en tjänstetid av omkring 30 år.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att envar av arbeterskorna vid ammunitionsfabriken **Matspers Greta Danielsson, Anna Rombén och Elsa Maria Blomgren** må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från

tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna in-
dragningsstaten uppbära årlig pension, Danielsson med 996 kro-
nor, Rombén med 900 kronor och Blomgren med 852 kronor.

10:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens intendents- och civila departement den 16 september 1927 har *chefen för krigsskolan* gjort framställning om beredande av en årlig pension av 816 kronor åt envar av arbeterskorna vid krigsskolan Alma Karolina Lundberg, Anna Rosina Lundberg och Gustava Eleonora Malmqvist.

*Ang. pension
åt tre arbe-
terskor vid
krigsskolan.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas

beträffande *Alma Karolina Lundberg*, att hon, som är född den 4 februari 1852, varit anställd vid krigsskolan sedan den 1 oktober 1870;

beträffande *Anna Rosina Lundberg*, att hon, som är född den 24 mars 1857, varit anställd vid krigsskolan sedan den 1 februari 1887; samt

beträffande *Gustava Eleonora Malmqvist*, att hon, som är född den 17 mars 1857, varit anställd vid krigsskolan sedan den 1 april 1901.

Vidare inhämtas av handlingarna, att samtliga ifrågavarande arbeterskor arbetat i krigsskolans tvättinrättning, så länge denna var underställd krigsskolans förvaltning, men att de därefter sedan den 1 oktober 1924 i anledning av tvättinrättningens omorganisation använts för lagningsarbeten; att arbetsinkomsterna för var och en av dem under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 1,200 kronor för år jämte förmånen av fri bostad; samt att de i sitt arbete visat duglighet och ordentlighet ävensom alltid iakttagit ett hedrande uppförande.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet hava *arméförvaltningens intendents- och civila departement* uti skrivelse till Kungl. Maj:ten den 18 oktober 1927 anfört, att departementen med hänsyn till ifrågavarande arbeterskors höga ålder och deras långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst ansåge det vara rättvist och billigt, att de efter erhållet avsked komme i åtnjutande av något understöd från statens sida. Vad anginge storleken av de understöd, som sålunda syntes böra tillerkännas dem, finge departementen beträffande understöd åt *Malmqvist* hänvisa till vad 1927 års riksdag beslutat i fråga om pension åt förra sömmerskan vid Västerbottens regementes intendenturverkstäder *Johanna Eugenia Karlman*, född *Holmström* (riksdagens skrivelse den 25 maj 1927 nr 214 p. 49). Oaktat riksdagen, såsom framginge av nämnda skrivelse, ansett det vara mindre lämpligt att vid bestämmandet av pensioner åt arbetarpersonal såsom regel taga till utgångspunkt de i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen angivna grunderna, hade emellertid riksdagen beträffande *Karlman* bestämt pensionsbeloppet i enlighet med sagda grunder. Enär *Malmqvist*, vilken varit i statens tjänst ungefär lika lång tid

som Karlman eller något över 26 år och uppnått en ålder av 70 år, i pensions-hänseende syntes böra jämföras med Karlman, torde jämväl den Malmqvist tillkommande pensionen böra utmätas enligt samma grunder och förty fastställas till 816 kronor eller samma belopp, varmed Karlmans pension utginge. Vad anginge storleken av de pensioner, som borde tillerkännas de båda övriga i framställningen omförmälda arbeterskorna Alma Karolina Lundberg och Anna Rosina Lundberg, skulle dessa pensioner, tillmätta enligt grunderna i kungörelsen den 15 januari 1926, för en var av dem uppgå till 876 kronor. Då emellertid en dylik pension syntes departementen alltför hög för anställningshavare av här avsett slag, finge departementen i likhet med chefen för krigsskolan föreslå, att pensionsbeloppen jämväl för dessa båda arbeterskor fastställdes till 816 kronor. På grund av vad sålunda anförts, hemställde departementen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att en var av Alma Karolina Lundberg, Anna Rosina Lundberg och Malmqvist finge från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigades från sin anställning vid krigsskolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 816 kronor.

Statskontoret har den 28 november 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid, med instämmande i vad av arméförvaltningen anförts rörande det rättvisa och billiga att bereda pensioner åt ifrågavarande tre arbeterskor vid krigsskolan å Karlberg, anført, att statskontoret dock ville ifrågasätta, huruvida icke arbeterskorna Alma Karolina Lundberg och Anna Rosina Lundberg, vilka hade väsentligt längre tjänstetid än Malmqvist, borde erhålla något högre pensionsbelopp än den sistnämnda. Om pensionen för Malmqvist, såsom statskontoret ansåge skäligt, bestämdes till det av arméförvaltningen föreslagna beloppet 816 kronor, syntes de båda andra böra erhålla 876 kronor, motsvarande det högsta belopp, som enligt kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) kunde i förtidspension tillkomma kvinnlig löntagare i grupp III.

Även jag anser, att ifrågavarande arbeterskor böra erhålla pension av statsmedel vid sin avgång ur tjänst. Emot den åt Malmqvist av myndigheterna föreslagna pensionens storlek har jag intet att erinra. Vad åter angår Anna Karolina Lundberg och Anna Rosina Lundberg, skulle någon förhöjning av de av statskontoret föreslagna pensionsbeloppen möjligen, med hänsyn till dessa arbeterskors osedvanligt långa tjänstetid, kunna ifrågasättas, men då de icke tillhöra yrkesutbildad personal, har det synt mig lämpligt, att deras pensioner bestämdes till något lägre belopp än som i nästföregående punkt föreslagits åt vissa arbeterskor vid ammunitionsfabriken med ungefär motsvarande tjänstetid. Jag finner därför de av statskontoret ifrågasatta beloppen — 876 kronor till en var av ifrågavarande arbeterskor — väl avvägda.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att envar av arbeterskorna vid krigsskolan Alma Karolina Lundberg, Anna Rosina Lundberg och Gustava Eleonora Malm-

qvist må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, envar av Alma Karolina Lundberg och Anna Rosina Lundberg med 876 kronor samt Malmqvist med 816 kronor.

11:o.

I anledning av en inom riksdagens andra kammare väckt motion (nr 172) medgav 1920 års riksdag, att skradderiarbetaren vid Norrlands trängkärs skradderiverkstad Frans August Johannisson finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin anställning vid nämnda verkstad, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor.

Av utredningen i ärendet framgick, att Johannisson, som är född den 15 augusti 1854, varit anställd vid Svea livgardes skradderiverkstad under åren 1884—1887 samt 1897—1901; att han under åren 1891—1897 arbetat vid Svea artilleriregemente; att han sedan augusti 1901 varit anställd vid Norrlands trängkärs skradderiverkstad; samt att han befann sig i behövande omständigheter och hade på grund av hög ålder nedsatta krafter.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, den 9 september 1927 dagtecknad skrift har nu försvarsverkens civila personals förbund gjort framställning om beredande av förhöjd pension åt Johannisson.

I ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* den 25 november 1927 avgivit utlåtande och därvid upplyst, att Johannisson tjänstgjort vid Norrlands trängkärs intendenturverkstäder intill den 15 augusti 1927 och numera kunde åberopa en anställningstid av sammanlagt 26 år som skradderiarbetare vid nämnda verkstäder; att han lede av kronisk luftröskatarr samt på grund av sin höga ålder ej ansåges böra fortsätta att tjänstgöra vid kåren; att han vid fullgörande av sina tjänsteåligganden vid kåren skickat sig så, att anmärkning mot honom icke förekommit; samt att den av riksdagen Johannisson beviljade pensionen, enligt vad regementsintendenten vid kåren den 12 november 1927 meddelat, vid nämnda tidpunkt icke tagits i anspråk av Johannisson. Vidare anförde departementet, att departementet i betraktande av Johannissons långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst samt hans höga ålder funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han komme i åtnjutande av förhöjt understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av ifrågavarande understöd ansåge departementet, att detsamma skäligen borde utgå med ett till 600 kronor för år förhöjt belopp med därå enligt kungörelsen den 15 juni 1922 författningsenligt utgående pensionstillägg samt å pensionen och nämnda pensionstillägg jämlikt kungörelsen den 18 juni 1925 belöpande förhöjningar, att åtnjutas från och med månaden näst efter den, under vilken han avgått från sin anställning vid kåren.

Ang. pension
åt förra
skradderi-
arbetaren
F. A.
Johannisson.

På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Johannisson finge från och med den 1 september 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av angivna storlek.

Statskontoret har den 22 december 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att den pension, som Johannisson enligt 1920 års riksdags medgivande ägde åtnjuta från och med månaden näst efter den, i vilken han entledigats från sin anställning vid Norrlands trängkärs skradderiverkstad, d. v. s. enligt vad förevarande handlingar utvisade från och med den 1 september 1927, visserligen med pensionstillägg och pensionsförhöjningar uppginge till 696 kronor; men i likhet med arméförvaltningens intendentsdepartement ansåge statskontoret, att pensionsbeloppet för Johannisson med hänsyn till hans långvariga arbete för statens räkning skäligen borde motsvara en oreglerad pension å 600 kronor samt alltså bestämmas till 996 kronor. På grund härav hemställde statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Johannisson finge från och med den 1 september 1927 under sin återstående livstid åtnjuta, utöver den pension, som blivit honom av 1920 års riksdag beviljad, en tilläggspension från allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att pensionen och tilläggspensionen tillhopa uppginge till 996 kronor för år räknat.

Jag delar myndigheternas uppfattning, att den Johannisson av 1920 års riksdag tilldelade pensionen numera med hänsyn till hans längre tjänstetid är allt för knappt tillmätt och bör avpassas till så stort belopp, som med sannolikhet skulle hava bestämts, därest frågan om beredande av pension åt honom först nu upptagits till behandling. Då riksdagen förut i liknande fall i stället för tidigare tillerkänd, men ej tillträdd pension beviljat ny pension till högre belopp och jag icke har något att erinra mot storleken av den pension, som nu föreslagits att från och med den 1 september 1927 utgå till Johannisson, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre skradderiarbetaren vid Norrlands trängkärs skradderiverkstad Frans August Johannisson må från och med den 1 september 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära — i stället för honom av 1920 års riksdag tillerkänt pensionsbelopp av 300 kronor — en årlig pension av 996 kronor.

12:o.

I anledning av en inom riksdagens andra kammare väckt motion (nr 6) medgav 1916 års riksdag, att furiren vid Smålands husarregemente Carl Arvid Adrian Holmberg finge från och med den dag, då han icke vidare ansåges kunna sköta den förrådsvaktmästarbefattning, han för det dåvarande uppehölle, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en

Ang. pension
åt furiren
C. A. A.
Holmberg.

pension till sådant belopp, att densamma jämte Holmberg tillkommande gratial från Vadstena krigsmanshuskassa uppginge till 300 kronor.

Av utredningen i ärendet framgick, att Holmberg, som är född den 3 mars 1869, kom i krigstjänst såsom indelt husar vid Smålands husarregemente den 5 november 1887, utnämndes till vice korpral den 5 maj 1899 och erhöll avsked från anställningen såsom indelt den 20 januari 1903 efter en anställningstid av något över 15 år; att han sistnämnda dag antogs till volontär samt jämväl samma dag utnämndes till korpral och den 24 augusti 1904 till distinktionskorpral; att han den 1 januari 1915 utnämndes till furir av 2:a klass; att han sedan november månad 1911 uppehållit förrådsvaktmästarbefattningen vid regementet; samt att han på grund av kronisk muskelreumatism, lungemphysem och kallusbildning i vänstra skenbenet var till krigstjänst oduglig och ägde en betydligt förminskad förmåga att genom arbete förskaffa sig sitt uppehälle.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens civila departement överlämnad skrivelse den 22 juni 1927 har nu *chefen för Smålands husarregemente* gjort framställning om att Holmberg, som fortfarande vore i tjänst vid regementet, måtte från och med den 1 juli 1928 beredas sådan ökning av den honom beviljade pensionen, att densamma skulle uppgå till förrådsvaktmästares pension. Regementschefen har vidare meddelat, att Holmberg lider av lungemfysem och prostatism, i anledning varav hans arbetsförmåga är väsentligt nedsatt, dock ej enligt regementschefens åsikt i sådan grad, att han är otjänstbar såsom förrådsvaktmästare; att Holmbergs kontanta avlöningsförmåner uppgå till — förutom dyrtidstillägg — 2,010 kronor för år; samt att han i sin tjänst städse visat framstående duglighet och skicklighet.

Chefen för andra arméfördelningen har tillstyrkt regementschefens framställning.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens civila departement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 27 september 1927 erinrat, att 1916 års riksdag medgivit, att Holmberg finge från och med den dag, då han icke vidare ansåges kunna sköta förrådsvaktmästarebefattningen vid regementet, åtnjuta pension till visst belopp. I dylik belägenhet hade emellertid Holmberg ännu icke kommit, utan syntes hans entledigande från befattningen såsom förrådsvaktmästare vara föranlett av regementets indragning. I anledning härav och då Holmberg, efter det nämnda riksdagsbeslut fattats, tjänstgjort såsom förrådsvaktmästare i omkring 12 år, syntes det departementet ofrånkomligt att till ny prövning upptaga frågan om beredande av pension åt honom. Härom finge emellertid departementet anföra, att departementet icke ansåge sig kunna tillstyrka någon pension i likhet med den, regementschefen föreslagit, enär Holmberg icke innehåft förrådsvaktmästarebeställning på stat. Där emot funne departementet det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att den Holmberg år 1916 beviljade pensionen höjdes till belopp, som

kunde anses skäligt med hänsyn till Holmbergs numera förlängda tjänstetid och det förändrade allmänna prisläge, som inträtt efter det denna pension beviljats. Enär Holmbergs entledigande från förrådsvaktmästarebefattningen vid regementet vore en följd av 1925 års härordningsbeslut, syntes det riktigast att vid bestämmandet av den förhöjda pensionen tillämpa de grunder, enligt vilka förtidspension utginge till viss personal vid armén och marinen jämlikt förordningen den 15 januari 1926 angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen. Med tillämpning av dessa grunder skulle, enär befattningen såsom förrådsvaktmästare närmast torde vara att hänföra till de i § 3 av nämnda förordning under grupp II upptagna befattningar, och då Holmbergs anställningstid i statens tjänst uppginge till omkring 40 år, den Holmberg tillkommande pensionen uppgå till 1,080 kronor för år. Emellertid innehade Holmberg furirsbeställning vid regementet. Någon pension enligt bestämmelserna i nyssnämnda förordning, som endast hade avseende å civila löntagare vid armén samt månads- och daglönare och med dem jämställda löntagare vid marinen, torde följaktligen icke kunna tillerkännas Holmberg, med mindre riksdagens medgivande därtill utverkades. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Holmberg finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från den förrådsvaktmästarebefattning, han för närvarande uppehölle, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension till sådant belopp, att densamma med inräkande av den pension å 300 kronor, som förut tillerkänts honom, uppginge till 1,080 kronor.

Statskontoret har den 16 november 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att ämbetsverket i likhet med arméförvaltningens civila departement funne, att den pension, som av 1916 års riksdag beviljats Holmberg, men som icke av denne tillträtts, enär han alltjämt kvarstode i tjänst, numera måste anses vara otillräcklig, även om man toge hänsyn därtill, att den beviljade pensionsförmånen med inberäkning av fasta tillägg (pensionstillägg samt förhöjning I och förhöjning II) skulle utgöra 768 kronor. Då Holmberg inom kort nödgades lämna sin anställning i sammanhang med förändringar i arméns organisation till följd av 1925 års härordningsbeslut, ansåge även statskontoret lämpligt, att pensionsbeloppet avpassades enligt grunderna för sådan förtidspensionering, som avsåges i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10); och hade statskontoret icke annat beträffande civila departementets förslag att erinra, än att, då pensionerna numera borde avpassas så, att de kunde betraktas såsom nyreglerade d. v. s. icke medföra annan tilläggsförmån än dyrtidstillägg, men den, som enligt nämnda kungörelse erhöle det av departementet föreslagna pensionsbeloppet av 1,080 kronor, tillika bekomme därpå belöpande förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925, så att pensionsförmånen i dess helhet belöpte sig till 1,260 kronor, pensionen även i nu förevarande fall syntes böra bestämmas till sistnämnda belopp.

Enär Holmberg uppburit lön såsom furir vid Smålands husarregemente, har han icke kunnat tillerkännas förtidspension enligt bestämmelserna i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa civila löntagare vid armén och marinen. Vid sådant förhållande och då den honom av 1916 års riksdag tillerkända pensionen numera synes vara otillräcklig, får jag tillstyrka myndigheternas förslag om utverkande av högre pension åt Holmberg, när han avgår ur tjänst. Enligt vad jag under hand inhämtat, är Holmberg fortfarande i tjänst och för närvarande sysselsatt med arbete vid den organisation, som ombesörjer avvecklingen vid Smålands husarregemente. Då hans förestående entledigande synes vara en följd av de i samband med 1925 års härordningsbeslut inträdande förändringarna i arméns organisation, torde det vara lämpligt, att pensionen till Holmberg avpassas, på sätt statskontoret föreslagit, i enlighet med de i berörda kungörelse angivna grunderna för förtidspensionering och alltså bestämmas till 1,260 kronor för år räknat.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att furiren Carl Arvid Adrian Holmberg må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från den förråds-vaktmästarebefattning, han för närvarande uppehåller, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära — i stället för honom av 1916 års riksdag tillerkänt pensionsbelopp av 300 kronor — en årlig pension till så stort belopp, att densamma, tillika med honom tillkommande gratial från Vadstena krigsmanshuskassa, uppgår till sammanlagt 1,260 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:0—12:0 hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

W. G. O. Montgomery.

